

Kaksitoista veljestä

Oli muinoin kuningas puolisoinsa, jotka elivät keskinäisessä sovussa ja joilla oli kaksitoista lasta, mutta paljaita poikia. Kerran hän lausui puolisoilleen: "jos kolmastoista lapsi, jonka ehkä synnyttät, on oleva tyttö, pitää poikiemme kuolla kaikkien, jotta tyttäreillemme karttuisi rikkautta ja hän yksinään tulisi perimään valtakuntaamme." Kuningas sitten teetti kaksitoista ruumiin-arkkua, jotka täytettiin höylä-lastuilla ja joihin jokaisehen laskettiin kääriinliinat, panetti arkut erähäsen tupaan lukun taakse, antoi puolisoilleen avaimen sekä kielsi häntä tätä asiaa ilmoittamasta kenellekään.

Mutta äiti nyt päivät pitkät istui murehtien. Tämän huomasi hänen nuorin poikansa, jolle hän raamatusta oli valinnut Benjamin nimeksi ja joka aina oleskeli äitinsä tykönä, sekä kysyi: "armas äitiseni, miksi noin murheellinen olet?" - "Lapsi kultaseni," tämä vastasi, "tuota en tohdi sinulle sanoa." Mutta poika ei antanut hänelle hengen rauhaa, ennen-kuin hän viimein avasi tuvan oven ja näytti nuot kaksitoista höylä-lastuilla jo täytettyä arkkua. Siinä hän sitten lausui: "Benjamin rakkahimpani, nämät arkut on isäsi teettänyt sinua ja sinun yhtätoista veljeäs varten, sillä jos minä tyttären synnyttän, joudutte kaikki tapettaviksi, ja teidän ruumiinne tuonne arkkuihin pannaan, hautahan kätettäviksi." Ja koska hän puhuessansa hyrähti itkemään, lohdutti häntä poika sanoen: "älä itke, äiti kulta, me kyllä pääsemme pelastumaan, pakohon kun pyrimme." Tähän kuninkaan puoliso vastasi: "lähde sinä kaikin veljinesi tuonne metsään, ja yksi teistä aina istukoon pisimmän puun latvassa vahtina sekä katsokoon tarkasti, näkyykö mitään linnan tornista. Jos minä pojan synnyttän, pystytän valkoisen lipun, ja silloin kyllä arvaatte palata kotia, mutta jos tyttären synnyttän, pistän akkunasta punaisen lipun; silloin paetkaatte kiiruimman kautta ja Jumala teitä armollisesti suojele. Joka yö olen vuoteeltani nouseva ja rukoileva teidän puolestanne, talvella, että valkean ääreen pääsisitte teitänne lämmittämään, ja kesällä, ett'ei teitä helle näännyttäisi."

Kun hän sitten oli poikiansa siunannut, läksivät nämät metsään. Vuorotellen he siinä vahtia pitivät, istuen korkealle kohoavan tammen latvassa, ja sieltä tarkasti katsellen linnaa kohden. Kun yhdentoista vuorokauden kuluttua Benjamin siinä istui vuorostansa, näki hän

lipun nostettavan, mutta eipä luo ollutkaan valkoinen, vaan punaisena tuolla veri-lippu liehui ilmoittaen, että kuolema heitä kaikkia uhkasi. Tämän kuultuansa veljekset kovasti vihastuen huudahtivat: "meidänkö sitten tulisi tyttö raiskan tähden kuolla! vannokaamme kosto! milloinkapa vain tapaamme jonkun tytön, on toden tottakin hänen sydän-verensä vuotava."

Sitten he menivät edemmäksi metsään ja löysivät, missä salo synkinnä, pikkuisen lumotun huoneen, joka siinä tyhjä tyhjänä seiso. Silloin veljekset lausuvat: "tänne tahdomme jäädä asumaan, ja sinä Benjamin, joka olet nuorin ja vähäväkisin -- sinun tulee pysyä kotona hoitamassa talouttamme, me muut käymme ruokaa toimittamassa." Sitten läksivät metsälle ja ampuivat jäniksiä, metsä-kauriita, lintuja, pikku kyyhkysiä sekä mitä muuta syötävää oli ammuttavissa; saaliinsa kantoivat kotia ja Benjamin siitä ruokaa valmisti heidän nautittavaksensa. Näin nyt yhdessä elelivät siinä pikku tuvassansa kymmenen vuotta, eikä heistä aika pitkäksi käynyt, vaan pian vuodet edellehen vyörivät.

Tuo pikku tyttönen, jonka heidän äitinsä, kuninkaan puoliso, oli synnyttänyt, oli sillä välin kasvanut hellä-sydämmiseksi, kauniin-näköiseksi neitoseksi, ja kulta-tähtinen kimalteli hänen otsallansa. Kerran isoa pyykkiä pestäessä huomasi hän kaksitoista miehen-paitaa ja kysyi äidiltänsä: "kenenkä ovat nuot kaksitoista paitaa, sillä isälle neit varmaankin ovat liian pieniä?" Raskaasti huo'aten tämä tähän vastasi: "rakas lapseni, sinulla oli kaksitoista veljeä, nuot heidän paitojansa." Sanoi siihen tyttö: "missä nyt ovat veljeni, en ole ikänäni heistä ennen kuullut puhuttavan." Äiti tuohon lausui: "yksin Jumala tiesi, missä lienevät; maailman maita he ovat kiertelemässä." Sitten otti hän kanssansa tytön, avasi kamarin oven ja näytti hänelle nuot kaksitoista ruumiin-arkkua höylä-lastuineen kääriin-liinoineen. "Nämät arkut," puhui hän, "olivat sinun veljiäsi varten määrättyjä, mutta he salaa pakenivat pois kotoa, jo ennen-kuin sinä synnyit," sekä kertoi sitten, miten kaikki oli tapahtunut. Silloin sanoi tyttö: "älä itke, armas äitiseni, minä lähdän veljiäni hakemaan."

Nyt tyttö otti nuot kaksitoista paitaa ja läksi suoraa päätä tuonne isohon metsään. Koko päivän hän eteen-päin käveli ja ehti illalla jo mainittuun

lumottuhun tupaan. Sinne hän sitten astui sisälle ja tapasi tuvassa nuorukaisen, joka kysyi: "mistäs tulet ja mihinkä ai'ot?" sekä ihmetellen ihaeli hänen ihanuuttansa, hänen kuninkaallisia vaateitansa sekä sitä kulta-tähtistä, joka hänen otsallansa kirkkaasti kimalteli. Silloin tyttö vastasi: "minä olen kuninkaan-tytär, joka haen kahtatoista veljeäni, ja ai'ompa kulkea vaikka niin kauas, kuin taivaan sini-lakea kestää, kunnes heidät viimein löydän." Hän myöskin näytti nuot kaksitoista paitaa, jotka olivat heidän ollehet. Nytpä Benjamin hänen tiesi sisareksensa ja lausui: "minä olen Benjamin, sinun nuorin veljesi." Tyttö silloin ilosta itkemähän ja samoin myöskin Benjamin, ja suudellen he siinä toisiansa syleilivät. Mutta sitten sanoi Benjamin: "vielä kuitenkin on paha temppu edessä, me olemme päättäneet kuoleman omaksi jokaisen tytön, minkä vaan tapaamme, koska meidän on tyttösen tähden täyttynyt luopua kuninkuudestamme." Tähän tyttö vastasi: "minä mielelläni olen valmis kuolemaan, jos vain tiedän siten pelastavani minun kaksitoista veljeäni." - "Eipä niinkään," tuohon poika virkkoi, "sinä et suinkaan ole kuoleman kourihin joutuva, pistäy vain tuonne astian alle piilohon, ja kun veljeni tulevat, kyllähän minä sinun piankin tästä pulasta päästän." Niimpä tyttö myös tekikin; ja yön lähestyessä nuot yksitoista palasi metsästys-retkeltään, ja ruoka pöydällä höyryeli valmihina. Siinä sitten syömässä istuessaan kysyivät Benjamin'ilta: "mitä uutta kuuluu?" Tämä tuohon tokasi: "ettekö te mitään tiedä?" - "Emme," vastasi toiset. Siihen sanoi Benjamin: "te olette metsässä olleet ja minä täällä kotona, mutta tiedämpä kuitenkin enemmän kuin te." - "No jutteleppas sitten meillekin," he huusivat. Hän vastasi: "lupaatteko ensin, ett'ette tapa ensimmäistä tyttöä, joka etehenne sattuu?" - "Kyllä," he kaikin huusivat, "hän on armon saava, kerro sinä vain." Benjamin silloin sanoi: "meidän sisaremme on täällä," sekä nostatti tuota astiaa, ja sieltä astui esille kuninkaan-tytär kuninkaallisessa pu'ussansa, kulta-tähtinen otsalla, ihanan hengeänä ja suloisena. Nytpä kaikki ilosta ihastuivat, suutelivat ja hyväilivät sisartansa sekä osoittivat hänelle sydämmellisintä rakkautta.

Tyttö sitten aina jäi Benjaminin kumppaniksi kotia ja auttoi häntä hänen toimissansa. Veljeksistä yksitoista metsiä kiersi kaikellaisia otuksia, metsä-kauriita, jäneksiä, lintuja ja pikku kyyhkysiä pyytämässä, jott'ei heiltä syötävää puuttuisi, ja sisar sekä Benjamin pitivät

huolta ruo'an valmistamisesta. Tyttö kävi poltin-puita noutamassa, haki yrtejä kaaliksi ja pani padat tulelle, siten asettaen toimensa, että ateria aina oli valmihina, kun nuot yksitoista kotia palasi. Myös muutoinkin hän heidän pikku tupasessansa piti kaikki siivossa sekä laittoi veljillensä sievän puhtaat ja välkkyvän valkoiset vuoteet, ja veljekset aina olivat tyytyväiset, yhä elellen sisarensa kanssa mitä suloisimmassa sovussa.

Kerran molemmat kotolaiset olivat oikein uhkean aterian valmistaneet, ja veljesten palattua kotihin istuivat he kaikin pöydän ääreen, söivät, joivat ja olivat ihan iloissansa, mutta tuon noitien luoman huoneen edustalla oli pieni puutarha, jossa kasvoi kaksitoista lemme-kukkaa; tyttö nyt veljiensä mieli-hyväksi poimi kaikki nuot kukkaset, antaaksensa yhden kullekin, heidän päästyänsä ruo'alta. Mutta tuskin hän kukat oli saanut poimituksi, jopa samassa silmän-räpäyksessä hänen kaksitoista veljeänsä kahdeksitoista kaarneeksi muuttui, jotka puitten latvojen yli kohoten lentää lehahtelivat silmän siintämättömiin, ja huone puutarhoinensa tyhjiin katosi. Sinne nyt tyttö parka yksiksensä jäi jylhään metsähän, ja kun hän ympärilleen katsahti, seisoi siinä hänen vieressänsä vanha vaimo, joka hänelle lausui: "lapseni, mitä olet tehnyt! miksi poimit nuot kaksitoista valkoista kukkaa? net olivat sinun veljesi, jotka nyt ainaseksi ovat kaarneiksi muuttuneet." Itkein tyttö kysäsi: "eikö siis enään keinoa mitään, millä heidät saisi pelastetuksi?" - "Ei," vastasi akka, "toista ei ole taivaan kannen alla, kuin ainoastansa yksi ainokainen, mutta sepä niin vaikean vaikea, ett'et suinkaan siten voi heitä pelastaa, sillä koko seitsemän vuotta tulee sinun pysyä mykkänä, sinun ei ole lupa puhua eikä edes naurahtaa, ja jos ainoankaan sanan hiiskahdat ja vain yksikin tunti vielä puuttuu seitsemästä vuodesta, on kaikki turhaa, ja tuo ainoa sana on veljesi viskaava surman suuhun."

Silloin tyttö sydämmessänsä ajatteli: "ihan varmaan olen siitä vakuutettu, että minä veljeni vielä pelastan," läksi sitten edemmäksi metsään, haki korkean puun, meni sinne istumaan ja rupesi kehräämään eikä puhunut, eipä myöskään nauranut. Nytpä sittemmin tapahtui, että eräs kuningas kerran kävi siinä metsässä metsästävässä; hänelle oli muassansa iso susi-koira, ja se, kun sattumalta osasi likelle sitä puuta, jonka oksilla tyttö istui, rupesi kohta puun ympäri juoksemaan, kiljuen ja haukkuen. Sinne sitten riensi kuningas ja nähdessänsä tuon ihanan kuninkaan-tyttöänsä, jonka

otsalla kulta-tähtinen kimalteli, ihastui hän niin hänen ihanuuteensa, että kysyi tyholtä, suostuisiko tämä rupeemaan hänen puolisoiksenä. Tyttö ei mitään vastannut, päätänsä vain nyykäytti hiukkasen. Silloin kuningas itse kapusi puuhun, toi tyttösen tuolta alas, kantoi hänet hevosensa selkään ja vei hänen kuninkaalliseen linnaan. Siellä sitten riemuisat, loistavat häät pidettiin, mutta morsian ei sanaakaan puhunut eikä koskaan nauranut. Kun tuosta muutamia vuosia olivat tyytyväisinä elelleet keskinäisessä sovussa, rupesi kuninkaan äiti, joka oli ilkeän häijy vaimo, panettelemaan nuorta kuninkaanna ja sanoi kuninkaalle: "halvan kerjäläis-tytöhän sinä olet puolisoikses ottanut, kukapa tietää, mitä ilkeitä kujeita hän salaa harjoittelee. Jos hän on mykkä eikä siis saa puhutuksi, sosisipa hänen kuitenkin joskus edes naurattaa, mutta joka ei naura, häntä vaivaa paha omatunto." Kuningas ensin ei ottanut tuota uskoaksensa, mutta äiti ehtimiseen näitä tämmöisiä lateli sekä syytti kuninkaanna niin paljosta pahasta, että kuningas viimein tuli uskoteltuksi ja tuomitsi hänet kuolemaan.

Pihalle nyt iso rovio rakennettiin, hän vietiin roviolle, ja kuningas huonehessansa seisoi akkunan ääressä itku-silmin tuota katsellen, sillä hän vieläkin rakasti puolisoansa hellästi. Mutta kun tämä jo oli paaluhun sidottuna ja puna-kieliset liekit jo nuoleskelivät hänen vaatteitansa, juuri silloin oli noista seitsemästä vuodesta viimeinenkin hetkinen kulunut. Nytpä suhina kuului ilmasta, ja kaksitoista kaarnetta tuli lentäen sekä laskihe alas maata kohden; ja kohta kun jaloin maahan koskivat, net siinä muuttuivat kuninkaannan kahdeksitoista veljeksi, jotka hän nyt oli lumouksista lunastanut. He tempasivat kekäleet toisistaan erillensä, sammuttivat valkean, pelastivat rakkaan sisarensa sekä suutelivat ja syleilivät häntä. Mutta nyt kun hänen kielensä oli sitehistä päässyt ja hän rohkeni puhua, kertoi hän kuninkaalle, miksi oli ollut puhumata ja nauramata. Kuningas maar vasta iloitsi, kuultuansa hänen syyttömäksi, ja keskinäisessä sovussa he sitten kaikin elivät yhdessä, kunnes viimein kuolema heidän päivänsä päätti. Tuo häijyn-ilkeä äiti-puoli jätettiin oikeuden tuomittavaksi sekä pistettiin sitten kiehuvan kuumalla öljyllä ja myrkyllisillä käärmeillä täytettyyn tynnyrihin, jossa hän kurjan kuoleman peri palkaksensa.

* * *